

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/8/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201081
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1013201081.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci žalobcov: 1) O., bytom D., 2) E., bytom tamtiež, obaja právne zastúpení JUDr. Miroslavom Katunským, advokátom so sídlom v Košiciach, Floriánska č. 16, proti žalovanému : Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Námestie slobody 6, Bratislava, za účasti : Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, Kasárenské nám. č. 4, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 11723/2013/B622-SV/22565/To zo dňa 22. marca 2013, o odvolaniach žalovaného a pribratého účastníka, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S 150/2013-52 z 22. novembra 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S 150/2013-52 z 22. novembra 2013 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozsudku len ako „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) rozhodnutie žalovaného č. 11723/2013/B622-SV/22565/To zo dňa 22.03.2013, ako i rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2012/00884 zo dňa 21.11.2012, zrušil podľa ust. § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „O.s.p.“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania pozostávajúce zo súdneho poplatku 70 € a z odmeny advokáta v sume 331,12 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobcov.

V predmetnom konaní sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: 11723/2013/B622-SV/22565/To zo dňa 22.03.2013, ktorým ako odvolací orgán zamietol odvolanie žalobcov a potvrdil rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2012/00884 zo dňa

21.11.2012, ktorým podľa § 108 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) vo verejnom záujme vyvlastnil nehnuteľnosť - pozemok, parcela č. 5284/34, o výmere 181 m², nachádzajúci sa v katastrálnom území E., zapísaný na LV č. XXX ako zastavaná plocha a nádvorie, v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov, diel 2, uvedený v GP č. 21911/2010 zo dňa 28.03.2011, vypracovanom spoločnosťou ISPO, s.r.o., Slovenská 86, Prešov, úradne overenom Správou katastra Michalovce pod č. G1-357/11 dňa 10.08.2011, ktorý sa pričlení k parc. č. 1517/3 za finančnú náhradu navrhnutú navrhovateľom vo výške 10,76 €/m² na základe znaleckého posudku č. 15/2012, vypracovaného dňa 9.06.2012 znalcom O., I., zapísaný v zozname znalcov pod číslom 913395, v prospech Slovenskej republiky - Slovenská správa ciest Bratislava, Investičná výstavba a správa ciest Košice, Kasárenské námestie 4, 040 01 Košice, podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona, na účel realizácie stavby: „I/18 a I/50 Michalovce, križovatka, v k.ú. E.“, na ktorú bolo vydané územné rozhodnutie o umiestnení stavby stavebným úradom, Mestom Michalovce, č. 3028/2008 - Ba zo dňa 28.11.2008, právoplatným dňa 30.07.2009, platnosť, ktorého bola predĺžená rozhodnutím č. 6935/2012 - Ba zo dňa 21.08.2012, právoplatným dňa 18.09.2012.

Prvostupňový správny orgán zároveň rozhodol, že finančnú náhradu za vyvlastnenú nehnuteľnosť vo výške 10,76 € za 1 m² navrhovateľ uhradí v prospech žalobcov 1/, 2/ ako bezpodielových spoluvlastníkov predmetu vyvlastnenia, do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že v danej veci nebolo z obsahu rozhodnutí správnych orgánov zrejmé, akým spôsobom sa vysporiadali s existenciou verejného záujmu, ktorý mal prevážiť nad individuálnym záujmom vlastníkov vyvlastňovanej nehnuteľnosti. Neodkázali na žiaden iný právny predpis (mimo zákona o stavebnom konaní), z ktorého by verejný záujem v danom prípade vyplýval (napr. zákon o pozemných komunikáciách a pod.). Uviedol, že z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia po obdržaní návrhu kúpnej zmluvy zo strany navrhovateľa vyvlastnenia namietali neprímeranosť kúpnej ceny stanovenej znaleckým posudkom, ktorý bol vypracovaný na základe požiadavky vyvlastňovateľa. Skonštatoval, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia skutočne v rámci vyvlastňovacieho konania, začatého stavebným úradom dorúčením oznámenia zo dňa 22.10.2012 účastníkom konania, nenamietali primeranosť kúpnej ceny určenej správnym orgánom na základe znaleckého posudku predloženého navrhovateľom vyvlastnenia. Je však nespochybniteľné, že podkladom pre rozhodnutie boli aj doklady predložené týmto subjektom za účelom preukázania pokusu o uzavretie dohody s vlastníkami nehnuteľnosti. Z týchto podkladov je zrejmé, že žalobcovia po obdržaní návrhu kúpnej zmluvy namietali neprímeranosť kúpnej ceny. Na ústnom pojednávaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobcovia nesúhlasili s vyvlastnením a riešenie situácie navrhli formou zámeny pozemkov. Je teda zrejmé, že žalobcovia v rámci vyvlastňovacieho konania namietali vyvlastnenie a zároveň aj primeranosť kúpnej ceny v čase pred ukončením od ústneho pojednávania.

Súd zo znaleckého posudku č. 15/2012, vypracovaného znalcom O. zistil, že cena vyvlastňovaných pozemkov vychádzala z metódy polohovej diferenciácie. Obsahom posudku nebolo zisťovanie trhovej ceny pozemkov v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite tak, ako to ukladá zákon.

Uviedol, že primeraná náhrada sa zisťuje vždy analyzovaním miestneho trhu všetkými tromi rovnocennými metódami, ktorými sú porovnávanie kúpnych cien, kapitalizácia čistých výnosov a náklady podľa cien stavebných prác. Analýza porovnateľných kúp v znaleckom posudku nesmie chýbať. Znamená to, že znalec oprie ohodnotenie o porovnanie ceny za 1m² z viacerých nedávno predávaných nehnuteľností. Všeobecná hodnota nehnuteľnosti je najpravdepodobnejšia cena ku dňu ohodnotenia v danom mieste a čase, ktorú by mala dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, keď kupujúci aj predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou i opatrnosťou a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprímeranou pohnútkou (§ 1 písm. g/ vyhlášky č. 492/2004 Z. z.).

Pre účely vyvlastňovacieho konania (§ 112 a nasl. stavebného zákona) navrhovateľ vyvlastnenia je povinný podať aj návrh náhrady. Toto však nezabavuje správny orgán povinnosti skúmať, či tento návrh náhrady je zákonným, čiže či ide o primeranú náhradu za vyvlastnené pozemky. O to viac, že zo strany dotknutého vlastníka boli vnesené vážne výhrady proti navrhnutej náhrade (hoci podloženej znaleckými

posudkami vyhotovenými na zákazku navrhovateľa). Správny orgán sa s týmito námietkami náležitým spôsobom nevyporiadal. Konštatoval len, že cena bola navrhnutá na základe výpočtu znalca vykonávajúceho posudok na základe objednávky navrhovateľa vyvlastňovacieho konania. Na odborné posúdenie zistenia primeranej náhrady a objasnenie nezrovnalostí pri zisťovaní navrhnutej ceny mal možnosť správny orgán (použijúc primerane ust. § 36 Správneho poriadku) ustanoviť znalca, ktorý by nebol žiadnym spôsobom (ani na základe zadania) viazaný na navrhovateľa. Znaleckým posudkom (obstaraným si stavebným úradom) určí sa potom zákonom požadovaná primeraná náhrada za vyvlastňované pozemky v súlade s vyššie uvedeným právnym názorom ako cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite.

S poukazom na ust. § 34 a 36 zákona č. 71/1976 Zb., ktoré citoval, uviedol, že v danom prípade znalecký posudok predložený v návrhu na vyvlastňovanie nebol dôkazným prostriedkom zabezpečeným správnym orgánom v zmysle zákona o správnom konaní.

Na základe uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť podľa ust. § 250j ods. 2 písm. c), d) O.s.p. a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že procesne úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich zo súdneho poplatku 70 € a odmeny za právne zastúpenie podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Súd priznal žalobcom náhradu za právne zastúpenie v súlade s obdržaným vyčíslením podľa s ust. § 11 ods. 4, prvá veta vyhlášky za 2 úkony vykonané v roku 2013 podľa § 14 ods. 1, písm. a) a b) vyhl. v sume 2 x 130,16 €, 2 x 7,81 € paušálnu náhradu náležiacu k úkonom podľa § 16 ods. 3 vyhl. a DPH vo výške 20% z priznanej odmeny a náhrad (55,18 €). Priznaná náhrada trov žalobcu tak predstavovala sumu 401,12 €.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaný ako aj do konania pribratý účastník Slovenská správa ciest, IVSC Košice.

a) Odvolanie žalovaného

Žalovaný ako dôvod odvolania uviedol, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods.2 písm. d) O.s.p.) a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods.2 písm. f) O.s.p.).

Pokiaľ prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že žalovaný sa nevysporiadal s existenciou verejného záujmu, mal za to, že existencia verejného záujmu bola jednoznačne daná tým, že žalovaný posudzoval vyvlastnenie vlastníckych práv žalobcov na výstavbu cesty prvej triedy, konkrétne „I/18 a I/50 Michalovce, križovatka“, ktorá mala slúžiť širokej verejnosti, bez akéhokoľvek obmedzenia konkrétneho okruhu užívateľov. Zdôraznil, že z dôvodu, že pojem verejného záujmu nie je v našom právnom poriadku jasne definovaný, je vždy na úvahe správneho alebo iného orgánu, ktorý vo veci rozhoduje, aby túto skutočnosť posúdil v konkrétnom konaní, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti. Poukázal na skutočnosť, že ani zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) verejný záujem nedefinuje a nie všetky stavby uskutočnené v zmysle cestného zákona musia byť uskutočnené vo verejnom záujme.

Žalovaný uviedol, že žalobcovia na ústnom pojednávaní nevzniesli námietku neprimeranosti výšky náhrady za vyvlastňované nehnuteľnosti, o čom svedčí aj zápisnica z ústneho pojednávania z 19.1.2012. Poukázal na to, že prvostupňový súd vôbec nebral do úvahy skutočnosť, že navrhovateľ vyvlastnenia (SSC Bratislava) sa nemohol so žalobcami dohodnúť na riešení situácie spôsobom, ktorý navrhovali sami žalobcovia, a to zámenou pozemkov, vzhľadom k tomu, že pozemky, ktoré by mohli poskytnúť žalobcom na výmenu, nemali k dispozícii.

Pokiaľ prvostupňový súd spochybnil metódu, ktorú pri oceňovaní dotknutých vyvlastňovaných nehnuteľností použil vo svojom znaleckom posudku znalec - O., žalovaný uviedol, že súd nemôže na základe svojej odbornej spôsobilosti posudzovať odbornú stránku posudku bez toho, aby sa k tomu vyjadril príslušný znalec z odboru, v ktorom bol znalecký posudok vyhotovený.

Žalovaný nemal dôvod ustanoviť do konania ďalšieho znalca a zvyšovať tak náklady na konanie

vzhľadom k tomu, že navrhovateľ vyvlastnenia predložil znalecký posudok, ktorý vypracoval znalec s príslušným oprávnením v odbore a žalobcovia v priebehu ústneho konania nenamietali výšku náhrady, trvali iba na výmene pozemkov. Správny orgán nemá oprávnenie ani odbornú spôsobilosť posudzovať znalecký posudok vyhotovený oprávneným znalcom v príslušnom odbore, pričom v tomto prípade ani stavebný zákon, ani správny poriadok neukladá správnomu orgánu automaticky povinnosť do konania určiť iného znalca, ak v konaní už jeden znalec vystupuje a účastníci konania výšku náhrady a osobu znalca nenamietajú.

Na záver žalovaný uviedol, že vo veci nie je možné znovu konať tak, ako to určil prvostupňový súd vo svojom výroku vzhľadom na to, že stavba „I/18 a I/50 Michalovce, križovatka“ sa už na základe právoplatného stavebného konania začala uskutočňovať a viesť vyvlastňovacie konanie pre stavbu, pre ktorú bolo vydané stavebné povolenie a ktorá sa uskutočňuje, nie je možné.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu podľa § 221 ods.1 O.s.p. v celom rozsahu zrušil.

b) Odvolanie do konania pribratého účastníka

Účastník Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, v odvolaní uviedol, že je investorom a stavebníkom líniovej stavby - pozemnej komunikácie „I/50 a I/18 Michalovce, rekonštrukcia križovatky“ ktorá je podľa § 108 ods. 2 písm. f) zák. č. 50/1976 Zb. stavbou vo verejnom záujme a disponuje rozhodnutím o umiestnení stavby č. 3028/2008-Ba, ktoré dňa 28.11.2008 vydalo Mesto Michalovce a ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 30.07.2009 a ktorého platnosť bola predĺžená rozhodnutím č. 6935/2013-Ba, ktoré dňa 21.08.2012 vydalo Mesto Michalovce a ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 18.09.2012, ako aj stavebným povolením č. 2013/00282-3, ktoré dňa 25.02.2013 vydal Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.10.2013. Uviedol, že dňa 24.10.2013 bolo zo strany pribratého účastníka zhotoviteľovi predmetnej líniovej stavby - pozemnej komunikácie odovzdané stanovisko - stavebná realizácia tejto stavby bola týmto dňom začatá.

Žalobcovia boli účastníkmi konania o vyvlastnenie nehnuteľnosti - pozemku v k.ú E. parc. č. KN-C 5284/34- zastavané plochy a nádvoria o výmere 181 m², ktorý je v súčasnosti vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenskej správy ciest zapísaný na LV č. XXXX, a to na základe rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Košiciach (teraz Okresný úrad Košice, Odbor výstavby a bytovej politiky) č. 2012/00884 zo dňa 21.11.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12.04.2013 a na základe vyššie cit. rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalovaných a bolo potvrdené cit. prvostupňové rozhodnutie.

Pribratý účastník podal odvolanie z dôvodu, že Krajský súd v Bratislave v napadnutom rozsudku vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď uviedol, že z obsahu rozhodnutí správnych orgánov nebolo zrejmé, akým spôsobom sa vysporiadali s existenciou verejného záujmu, ktorý mal prevážiť nad individuálnym záujmom vlastníkov vyvlastňovanej nehnuteľností (§108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona).

Uviedol, že ako navrhovateľ vyvlastnenia predložil spolu s návrhom na vyvlastnenie vyššie uvedenej nehnuteľnosti právoplatné a vykonateľné územné rozhodnutie na danú líniovú stavbu - pozemnú komunikáciu, z ktorého je zrejmé, že sa ním umiestňuje líniová stavba - pozemná komunikácia, konkrétne križovatka štátnych ciest I. triedy č. I/50 a I/18, z čoho je nesporné, že daná líniová stavba je vo verejnom záujme podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona. Pozemok, ktorý bol predmetom vyvlastnenia bol nie len už v čase podania návrhu na vyvlastnenie, ale aj v čase kedy ho žalobcovia nadobudli (rok 2009), zastavaný štátnou cestou I. triedy č. I/50, pričom sa vyvlastňovalo pre pozemnú komunikáciu, ktorej účelom je prestavba jestvujúcej priesečnej svetelne riadenej križovatky ciest I/50 a I/18 a miestnej komunikácie na veľkú okružnú križovatku.

Pribratý účastník nesúhlasil s názorom Krajského súdu v Bratislave, že je zrejmé, že žalobcovia v rámci vyvlastňovacieho konania namietali vyvlastnenie a zároveň aj primeranosť kúpnej ceny, pričom na ústnom pojednávaní v rámci vyvlastňovacieho konania prostredníctvom svojho právneho zástupcu nesúhlasili s vyvlastnením, ale riešenie situácie navrhli formou zámeny pozemkov. Zdôraznil, že podľa ustanovenia § 112 ods. 4 stavebného zákona bezvýslednosť dohody sa preukazuje doručenkou zaslanej písomnej výzvy na uzavretie dohody obsahujúcou požiadavku žiadateľa, dôvody požadovaného prevodu

práva alebo vzniku vecného bremena, návrh odplaty najmenej vo výške určenej podľa § 111 ods. 2 a upozornenie, že ak na výzvu vlastníka pozemku alebo stavby neodpovie do 15 dní odo dňa doručenia, bude sa predpokladať, že dohodu odmieta.

Žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu reagovali na výzvu na uzavretie kúpnej zmluvy, ktorej prílohou bol návrh kúpnej zmluvy listom zo dňa 30.08.2012, ktorý bol pribratému účastníkovi - odvolateľovi doručený dňa 03.09.2012, v ktorom právny zástupca žalobcov uviedol, že návrh kúpnej zmluvy žalobcovia nemôžu akceptovať vzhľadom k tomu, že kolидуje s ich vlastníckymi zámermi disponovania s celou parcelou reg. „E“ č. 1517/3, z ktorej pochádza nevytvorená parcela reg. „C“ č. 5284/34 v k.ú. E. (predmet vyvlastnenia) a že i bez ohľadu na to, že žalobcovia nemajú záujem na odpredaji dotknutej parcely, kúpnu cenu za odpredaj predmetnej nehnuteľnosti, ktorá im bola zo strany pribratého účastníka ponúknutá, nemožno považovať za zodpovedajúcu primeranej náhrade, a vôbec peňažná náhrada v podmienkach žalobcov nie je zodpovedajúcou formou primeranej náhrady. Na tento list pribratý účastník zaslal právnenému zástupcovi svoju odpoveď listom zo dňa 10.09.2012, ktorá je súčasťou administratívneho spisu.

Predmetné vyvlastňovanie začalo dňom 12.10.2012, kedy bol doručený návrh na vyvlastnenie Krajskému stavebnému úradu v Košiciach, nie v deň kedy bola doručená výzva na uzavretie kúpnej zmluvy spolu s návrhom na kúpnej zmluvy zo strany investora žalobcom. Z tohto dôvodu, ak žalobcovia na ústnom pojednávaní prostredníctvom právneho zástupcu nenamietali primeranosť vyvlastňovacej náhrady, korešpondencia medzi účastníkmi vyvlastňovacieho konania v čase majetkovej prípravy líniovej stavby vo verejnom záujme, ktorá nemusí v každom prípade nadobúdania pozemkov určených na zastavanie touto stavbou skončiť vyvlastňovacím konaním, nemôže byť považovaná za vznesenie námietky pred skončením ústneho pojednávania. Ak by k tomu tak bolo, potom by nebolo možné v praxi uplatňovať zásadu koncentrácie konania, ktorá je zakotvená v § 113 ods. 3 stavebného zákona. Ak by bol právny názor Krajského súdu v Bratislave v tejto veci správny, v tomto prípade je ustanovenie § 113 ods. 3 stavebného zákona obsoletné a nepoužiteľné v praxi.

Ďalej pribratý účastník nesúhlasil s právnym názorom Krajského súdu v Bratislave, že znalecký posudok predložený k návrhu na vyvlastnenie nebol dôkazným prostriedkom zabezpečeným prvostupňovým správnym orgánom v zmysle zákona o správnom konaní. Dôvodom je skutočnosť, že prvostupňový správny orgán nemal dôvod na ustanovenie znalca podľa § 36 správneho poriadku, keďže žalobcovia do skončenia ústneho pojednávania vyvlastňovacieho konania nevzniesli námietku primeranosti vyvlastňovacej náhrady. Vzhľadom na tieto skutočnosti pribratý účastník - odvolateľ navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

III.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu pribratého účastníka uviedol, že sa s obsahom tohto odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S 150/2013-52 zo dňa 22.11.2013 stotožňuje. Zároveň poukázal na skutočnosť, že nie je v rozpore s obsahom jeho odvolania a sleduje rovnaký záujem, aký vyjadril žalovaný v predmetnej veci.

IV.

Žalobcovia v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že považujú napadnutý rozsudok za vecne správny, pričom ani skutočnosti uvádzané žalovaným a do konania pribratým účastníkom nezakladajú žiaden dôvod pre jeho zrušenie. Uviedli, že výhrady prvostupňového súdu voči rozhodnutiam správnych orgánov v otázke nevyporiadania sa s existenciou verejného záujmu na vyvlastnení žalobcovia považujú za opodstatnené a súladné s ústavným princípom právneho štátu. Vlastník, ktorého vlastnícke právo sa mu v procese vyvlastnenia odníma, má legitímne právo nielen v procese vyvlastnenia, ale aj v jeho zavŕšení v podobe rozhodnutia o vyvlastnení dozvedieť sa ako bola v jeho konkrétnom prípade posúdená, vyhodnotená a čím je zdôvodnená (navrhovateľom tvrdená) existencia verejného záujmu, a čím tento záujem prevážil nad jeho súkromným záujmom. Rozhodnutie v konaní o vyvlastnení sa nemôže obmedziť na strohé arbitrárne konštatovanie danosti verejného záujmu prevažujúceho nad záujmami súkromnými. Výhrady prvostupňového súdu voči správnym orgánom

vznesené voči napadnutým rozhodnutiam správnych orgánov preto považovali žalobcovia zo strany prvostupňového súdu za prejav ochrany ústavnosti, zákonnosti zásahov správnych orgánov do vlastníckych práv, ktorý je rozhodovacej činnosti súdov v správnom súdnictve tak nevyhnutný. Žalobcovia ďalej považovali argumentáciu žalovaného a pribratého účastníka o vznesení výhrady voči náhrade za vyvlastnenie za krajne účelovú, v smere formalistickým spôsobom vylúčiť právo žalobcov na primeranú náhradu. Žalobcovia od svojho prvého písomného prejavu odmietali vyvlastnenie a vyslovili výhradu k navrhovanej peňažnej náhrade. Na ústnom pojednávaní sa dňa 19.11.2012 stanovisko žalobcov nezmenilo, žalobcovia akurát prostredníctvom svojho zástupcu hľadali iné možné riešenie k alternatíve vyvlastnenia a predniesli návrh na zámenu pozemkov s navrhovateľom vyvlastnenia, a to aj s alternatívou prípadného doplatku zo strany žalobcov, v prípade ak by pozemok v správe navrhovateľa vyvlastnenia bol vo väčšej výmere než predmet vyvlastnenia. Výhrada neprimeranosti náhrady v konaní o vyvlastnenie bola aj výslovne doložená a tvoriaca obsah spisu a tak aj tvoriaca podklad pre rozhodnutie správneho orgánu. Žalobcovia poukázali na správnosť záverov prvostupňového súdu o skutočnosti, že primeranosť náhrady nebola náležite zistená s poukazom na § 32 Správneho poriadku a na judikatúru Najvyššieho súdu SR. Žalobcovia teda na základe uvedeného navrhovali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne a právne správny potvrdil a žalovaného zaviazal k náhrade trov odvolacieho konania.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaniach žalovaného a do konania pribratého účastníka (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), pričom deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p) a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. v spojení s § 220 O.s.p. zmenil tak, že podľa § 250j ods. 1 O.s.p. žalobu zamietol.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O. s.p.)

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 247 ods. 1 O.s.p.)

Úlohou krajského súdu bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku - upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov - preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. 11723/2013/B622-SV/22565/To zo dňa 22.03.2013, ktorým zamietol odvolanie žalobcov a potvrdil rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2012/00884 zo dňa 21.11.2012, ktorým podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona vo verejnom záujme vyvlastnil nehnuteľnosť - pozemok, parcela č. 5284/34, o výmere 181 m², nachádzajúci sa v katastrálnom území Michalovce, zapísaný na LV č. XXX ako zastavaná plocha a nádvorie, v bezpodielovom vlastníctve žalobcov, v prospech Slovenskej republiky - Slovenská správa ciest Bratislava, Investičná výstavba a správa ciest Košice, podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona, na účel realizácie stavby: „I/18 a I/50 Michalovce, križovatka, v k.ú. E.“, na ktorú bolo vydané územné rozhodnutie o umiestnení stavby stavebným úradom, Mestom Michalovce, č. 3028/2008 - Ba zo dňa 28.11.2008, právoplatným dňa 30.07.2009, platnosť, ktorého bola predĺžená rozhodnutím č. 6935/2012 - Ba zo dňa 21.08.2012, právoplatným dňa 18.09.2012.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobcovia v nej namietali :

1) neakceptovanie ich návrhu na zámenu pozemkov,

2) neprimeranosť finančnej náhrady.

Úlohou Najvyššieho súdu SR - na základe včas podaných odvolaní žalovaného, ako aj do konania pribratého účastníka - bolo preskúmať, či prvostupňový súd vecne správne rozhodol, keď žalobe žalobcov v plnom rozsahu vyhovel a rozhodnutie žalovaného, vrátane prvostupňového rozhodnutia, zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Odvolací súd v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že správne súdnictvo je ovládané dispozičnou zásadou, z čoho vyplýva, že súd nemôže preskúmať správne rozhodnutie nad rámec vymedzený žalobcom v žalobe, pričom zároveň vymedzenie žalobných dôvodov je aj prísne časovo limitované (§ 250b ods.1, § 250h ods.1 O.s.p.). V zmysle konštantnej judikatúry (R 58/2001, III.ÚS 241/08) súd nevyhľadáva dôvody nezákonnosti rozhodnutia za účastníka, pretože nie je oprávnený suplovať jeho prejav vôle a zasahovať do jeho dispozičného oprávnenia.

Za stavu, že žalobcovia v rámci žaloby existenciu verejného záujmu vôbec nespochybnili, prvostupňový súd tým, že venoval podstatnú časť svojej argumentácie v zrušujúcom rozsudku práve otázke existencie verejného záujmu, išiel nad rámec súdneho prieskumu, pretože v zmysle zásady „iudex ne eat petita partium“ súd nejde nad návrhy strán.

Odhliadnuc od tohto pochybenia, ktoré ani v odvolaniach nebolo namietané, prvostupňový súd podľa názoru senátu odvolacieho súdu, predmetnú vec nesprávne právne posúdil.

Vzhľadom na argumentáciu účastníkov bolo potrebné vyriešiť právnu otázku, či bolo možné v rámci vyvlastňovacieho konania akceptovať námietku žalobcov proti neprimeranosti výšky náhrady, a to za stavu, keď bola uplatnená pred začatím vyvlastňovacieho konania. Odvolací súd k tomu uvádza nasledovné.

Začiatok vyvlastňovacieho konania zákonodarca jednoznačne určil v ustanovení § 112 ods. 2 veta prvá stavebného zákona tak, že vyvlastňovacie konanie sa začína na návrh orgánu štátnej správy, právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje.

Z podkladov spisu je zrejmé, že návrh na vyvlastnenie v predmetnej veci, podaný Slovenskou správou ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, bol Krajskému stavebnému úradu v Košiciach doručený dňa 12.10.2012, ktorým dňom bolo začaté vyvlastňovacie konanie.

Podľa ustanovenia § 113 ods.3 stavebného zákona, námietky proti vyvlastneniu musia účastníci uplatniť najneskôršie pri ústnom pojednávaní. Na námietky uplatnené neskôršie a na námietky, ktoré boli v územnom konaní zamietnuté alebo ktoré mohol účastník uplatniť v územnom konaní podľa tohto zákona, sa neprihliada. Na túto skutočnosť sa musia účastníci konania výslovne upozorniť.

Koncentračná zásada, ktorá sa uplatňuje vo vyvlastňovacom konaní predpokladá, že účastníci svoje námietky proti vyvlastneniu musia predniesť v určitom procesnom štádiu. Týka sa to jednak námietok skutkových (faktických), ako aj právnych. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že námietky, ktoré neboli uplatnené včas v prvostupňovom konaní, nie je možné uplatniť ani v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu. Odvolacie konanie je totiž tiež obmedzené koncentračnou zásadou, okrem situácie, že by išlo o dôsledok znemožnenia riadneho vznesenia námietok postupom stavebného úradu. Táto situácia však v preskúmanom prípade nenastala.

Dôsledným oboznámením sa s administratívnym spisom žalovaného správneho orgánu senát odvolacieho súdu dospel k jednoznačnému záveru, že procesný postup správnych orgánov v posudzovanej veci bol v plnom súlade so zákonom. Vyvlastňovacie konanie začalo dňom 12.10.2012, kedy bol doručený návrh na vyvlastnenie Krajskému stavebnému úradu v Košiciach a nie v deň, kedy bola doručená výzva na uzavretie kúpnej zmluvy spolu s návrhom kúpnej zmluvy zo strany investora žalobcom. Za stavu, že žalobcovia na ústnom pojednávaní prostredníctvom právneho zástupcu

nenamietali primeranosť vyvlastňovacej náhrady, korešpondencia medzi účastníkmi vyvlastňovacieho konania v čase majetkovej prípravy líniovej stavby vo verejnom záujme, nemôže byť považovaná za vznesenie námietky pred skončením ústneho pojednávania. Ak by k tomu tak bolo, potom by nebolo možné v praxi uplatňovať zásadu koncentrácie konania, ktorá je zakotvená v § 113 ods. 3 stavebného zákona.

Skutočnosť, že neprimeranosť navrhovanej náhrady za vyvlastnenie nebola zo strany žalobcov do skončenia ústneho pojednávania namietaná, jednoznačne vyplýva z obsahu zápisnice z ústneho pojednávania z 19.11.2012, ktorého sa osobne ich právny zástupca zúčastnil. Za stavu, že táto námietka bola podaná až v rámci odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu, bola už právne irelevantná. Žalovaný správny orgán vzhľadom na zásadu koncentrácie konania vyjadrenú zákonodarcom v cit. ustanovení § 113 ods.3 stavebného zákona, na túto námietku už nemohol prihliadať.

Ustanovenie § 113 ods.3 stavebného zákona jednoznačne hovorí, že lehota na uplatnenie námietok zo strany účastníkov vyvlastňovacieho konania je časovo ohraničená ústnym pojednávaním. Na základe uvedeného možno jednoznačne konštatovať, že na námietky účastníkov vyvlastňovacieho konania, ktoré boli uplatnené po ústnom pojednávaní, správne orgány (prvostupňový ako aj odvolací) nemôžu už pri svojom rozhodovaní o vyvlastnení prihliadať.

Z podkladov administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu, ktorého súčasťou bol aj prvostupňový spis, je tiež zrejmé, že k dohode o zámene pozemkov dôjsť nemohlo, nakoľko navrhovateľ vyvlastnenia takýmto pozemkom nedisponoval. Táto skutočnosť tiež jednoznačne vyplýva zo zápisnice z ústneho pojednávania z 19.11.2012, kde navrhovateľ vyvlastnenia uviedol, že nedisponuje s pozemkom, ktorý by bol vhodný na zámenu. Neuniklo tiež pozornosti senátu odvolacieho súdu, že právny zástupca žalobcov - ktorému ako osobe znalej práva musela byť koncentračná zásada známa, pričom zo zápisnice z ústneho pojednávania pred prvostupňovým orgánom vyplýva, že správny orgán si svoju poučovaciu povinnosť v zmysle § 113 ods.3 stavebného zákona splnil - pred správnym orgánom na predmetnom pojednávaní ani nevedel označiť konkrétny pozemok na zámenu s predmetom vyvlastnenia.

Na podklade vyššie uvedených skutočností senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 220 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil a žalobu žalobcov zamietol, keďže žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané v súlade so zákonom.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcom 1/ a 2/ ako neúspešným účastníkom v konaní nevznikol nárok na náhradu trov konania. Občiansky súdny poriadok v správnom súdnictve upravuje vznik nároku na náhradu trov konania iba proti žalovanému správneho orgánu, nie proti žalobcom, ktorí podali žalobu a ňou disponujú. Špecifické postavenie ďalšieho účastníka v konaní spôsobuje, že trovy konania, ktoré mu vznikli, znáša zo svojho.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods.9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.